

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPEȘTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Marea încăierare dela Verdun

— Germanii se află numai la 6 kilometri depărtare de interiorul cetății Verdun. — Linia ferată ce leagă Verdun de restul Franței, sub focul artileriei germane. — Pesimismul presei franceze. —

Geneva, 9 Martie. — Desi ziarele franceze de Joi n'au fost încă informate despre căderea fortului Vaux, ele au scris în mod pesimist despre situația dela Verdun. Foarte interesant e iarăși articolul lui Gustav Hervé în ziarul lui »Victoires» :

— Noua înaintare a germanilor — scrie Hervé — nu e lipsită de primejdie. Ei sunt la o depărtare de șase kilometri de Verdun, adică stau la șase kilometri departe de podurile Verdunului și la 6 kilometri de unica linie ferată Paris-Verdun. Ne-am amăgi cumplit, dacă ne-am închipui că germanii au pornit acum atacul pe țărmul stâng al râului Meuse numai cu puteri neînsemnate.

Marcel Hutin, în ziarul »Echo de Paris», referindu-se la cele mai noi informațiuni militare primite, scrie următoarele :

Lupta se va extinde tot mai mult în spre nord, și nord-est, tot asemenea și spre nord-vest. Bombardarea violentă cu granate de calibrul cel mai mare, a făcut cu puțință germanilor să ocupe pozițiile noastre. Germanii au un sistem nou.

Generalii și ofiterii lor merg în fruntea armatei, pe când înainte vreme mergeau în urma trupelor. Germanii au trecut peste primele obstacole, cciace îngreunează situația noastră. Se vede că operațiunile de până acum au fost nu-

mai o introducere la marea bătălie care va urma abia.»

Ziarul »Information» scrie astfel despre situația dela Verdun :

Nu se poate tăgădui, că Verdunul e strâns împresurat. Calea ferată stă acum sub focul inamicului, prin urmare nu se mai poate folosi. Germanii voiesc să împresureze cetatea Verdun și dinspre vest, cu scopul de a-l bloca. Acum numai minunile științei și curajului îl mai pot opri. Aprovizionarea cetății se face acum prin automobile, căci calea ferată nu mai e practicabilă.

Comunicatul francez dela 9 Martie anunță astfel căderea fortului Vaux :

Spre vest de Meuse trupele noastre au reușit azi înainte de amiază un nou succes în pădurea Courbeaux, pe care am ocupat-o aproape în întregime. La răsărit de Meuse germanii au întreprins un nou atac până la Douaumont și Vaux. Când au eșit din Douaumont focul infanteriei și artileriei noastre i-a respins. Și violența lor atac contra satului Vaux l-am respins. Germanii au suferit mari pierderi. Germanii în rânduri strânse au întreprins apoi asalturi în contra pozițiilor noastre dela fortul Vaux, și pe acestea le-am respins, pricinuind prin focul nostru mari pierderi germanilor.

Portugalia nu vrea război și cu Austro-Ungaria

Viena, 20 Martie. — D'Arenas de Lima locțiitorul ambasadorului portughez din Viena a acordat un interview unui redactor al ziarului »Neue Freie Presse». D-sa a declarat, că de un timp încoace nu are știri oficiale din Portugalia, dar declară, că între Austro-Ungaria și Portugalia nu există nici o divergență. E-

xistă de veacuri o prietenie tradițională între aceste două state, care nici atunci n'a fost turburată, când Portugalia a devenit din regat republică.

În porturile Portugaliei sunt ancorate și vapoare austro-ungare, dar cari n'au fost secestrate.

DIN ROMÂNIA

Considerații critice asupra politicii externe a României

Ziarul partidului conservator »Steagul» examinează din nou politica externă a guvernului și încheie astfel articolul său :

Pentru a putea discuta la largul nostru această chestiune atât de gravă, a libertății de acțiune, decurgând din lipsa de orice angajamente și din respectarea unei stricte neutralități, repetăm declarațiunea făcută de atâtea ori că desinteresarea noastră ca partid este desăvârșită. Nu am dori de cât ca guvernul să ne convingă ca nu a instrăinat nimic din libertatea de acțiune în politica externă, pentru a-i da mai departe tot sprijinul nostru dezinteresat.

Dar guvernul refuză să facă această dovadă, se sprijină pe ziare cari fac propagandă filorusă, până și pe »Adevărul», și face totul ca și cum atitudinea țării ar fi bine determinată într-o anumită direcție.

Așa fiind, dacă critica noastră au putut părea timide, atunci când delegați quasi oficial au colindat capitalele din apus, vorbind în numele guvernului, și fața de miniștrii plenipotențiar ai țării, de o apropiată cooperare a noastră cu puterile împărătești înțelegeri, dacă nu am relevat cu toată energia partea periculoasă a războiului latent dus contra puterilor centrale, dacă nu am protestat cu toată puterea contra aberațiunii de a aduce muniții și armament din Anglia și din America, când ne stătea la dispoziție piața germană, care ne-a furnizat materialul de război 40 de ani, și în fine, dacă n'am denunțat actele de adevărată violare a neutralității pe care și azi le trecem sub tăcere, este pentru că ne-am închipuit ca guvernul va ști să se strecoare prin toate împrejurările de moment, fără a lua angajamente ferme și fără a fixa atitudinea țării.

D. N. Filipescu în repetate rânduri a făcut adevărate declarațiuni asupra angajamentului d-lui Brătianu.

Cu toată neseriozitatea omului, un guvern cu adevărat liber nu ar fi opus d-lui Filipescu numai acele desmințiri vagi după care urmau regulat desmierdări dubioase.

Am trecut însă cu oarecare ușurință și asupra acestor dovezi de libertate!

Astăzi însă când guvernul a încheiat contractul englez, un act politic și care introduce pur și simplu contractul englez asupra politicii noastre externe, când d. Sazanov, amănța dela tribuna Dumei cooperarea româno-rusă contra germanilor, și când guvernul face pregătiri numai în vederea unui război cu germanii și nicidecum și în vederea unui război cu rușii, ticerea noastră ar fi o conspirație în contra intereselor țării. Atâta timp cât guvernul nu va găsi mijlocul de a dovedi neutralitatea lui și libertatea de acțiune a țării, noi nu vom înceta de a-l critica și de a-l arăta ca un guvern care din lipsă de tact și de patrundere, pregătește o catastrofa.

Clemenceau despre voiajurile politice ale dlor Take Ionescu și Filipescu

În ziarul său »L'Homme Enchaîné« într-un articol »România« fostul prim ministru francez G. Clemenceau face următoarele reflecții:

»Wossische Zeitung« notează cu cea mai mare grijă voiajul dlui Filipescu în Rusia, care ar putea să producă rezultate foarte importante dacă acest remarcabil bărbat de stat ar fi împuternicit cu o misiune oficială, — și ne anunță că acest voiaj va fi urmat de o vizită a dlui Take Ionescu la Paris și la Londra. — Noi nu știm încă acest eminent cetățean va avea sau nu calitatea oficială de a discuta cu guvernul francez, — lucru pe care-l dorește mult, fără însă a uita

că am văzut venind succesiv dela București, un oarecare număr de »misionari«, mai mult sau mai puțin importanți, care ne-au dat numeroase dovezi de bună voință, fără însă să se fi putut vedea altceva decât o fericită fraternitate verbală de latinism, de cari noi în inocența noastră, ne-am bucurat prea repede. Această metodă și-a trăit timpul. Trebuie acum trecut cât de curând la alte procedee.

Toată chestiunea acum este de a se ști, dacă atunci, când necesitatea ar impune o hotărâre, împătrita înțelegere și România ar fi în măsură de a lua împreună hotărâri comune dela care ar trebui să pornească eficacitatea acțiunii. Acesta este fondul chestiunii.

MERSUL RĂZBOIULUI

Germania a declarat război Portugaliei

— Discursuri revoluționare contra războiului în parlamentul rus. — Un război până la sfârșit înseamnă un război fără sfârșit! — Germanii cuceresc un nou șir de fortificații franceze la nord de Verdun. — Criza guvernului italian. — Essad Pașa va lua comanda trupelor din Valona. —

— Anglia a reușit să atragă încă un stat neutru în apele ei. E Portugalia. Încă un popor orbit de promisiuni engleze, care s'a declarat acum gata să furnizeze Angliei carne de tun. Încet, încet, guvernul portughez și-a dat pe față intențiile, și că lucrează sub presiunea și indicațiile Angliei. A început întâi prin a confiscă vapoarele germane, ancorate la izbușirea războiului, în porturile portugheze, și apoi a predat aceste vapoare unei firme engleze. Guvernul german, a așteptat până ce Portugalia a dat cărțile pe față. Și ieri a trimis ambasadorului portughez pașaportul și a proclamat război Portugaliei.

În ziarul oficios german »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« se face o expunere a situației care a dus la ruperea relațiilor între Germania și Portugalia. Între altele spune: La 27 Februarie guvernul portughez a confiscat vapoarele germane. Ambasadorul german a protestat printr-o notă remisă la 27 Februarie. Dar guvernul portughez a răspândit prin presa oficioasă știrea că nici nu există un protest german. Și în Camera, însuși ministrul de justiție portughez a tăgăduit oficial despre existența unei note de protestare germane.

Ambasadorul german a cerut să se rectifice aceasta. Guvernul portughez a refuzat și abea la 4 Martie a remis o notă prin care respunde cererile Germaniei. În consecință guvernul german a trimis o declarație la Lisabonă, care între altele spune:

»Dela declararea războiului, guvernul portughez prin acțiuni în contradicție cu neutralitatea, a dat sprijin dușmanilor imperiului german. Portugalia a permis trupelor engleze în patru cazuri să treacă prin colonia ei Mozambic, a refuzat vapoarelor germane să se aprovizioneze în porturile portugheze cu cărbuni, a permis însă lucrul acesta vapoarelor engleze, și a lăsat ca flota engleză să se servească de Madeira ca punct de sprijin. A furnizat Ententei tunuri și material de război. A vândut Angliei distrugătoare și torpiloare. Portugalia a aranjat expediții în Africa, ca îndreptate contra coloniilor germane, a arestat oțieri germani din Africa Survestică germană și Angola, împușcând chiar câțiva din ei.

În Camera și în presa portugheza poporul german a fost insultat. A urmat apoi confiscarea vapoarelor germane, ceea ce e o calcare a convențiilor — și Portugalia a dat astfel dovada că e vasala Angliei, și servește interesele și dorințele Angliei. În consecință guvernul german se vede silit să tragă consecințele logice din atitudinea guvernului portughez și se consideră de acum în stare de război cu Portugalia.

După aprecierile criticilor militare, armata portugheză nu are o valoare militară deosebită, fiind despărțită în două tabere, în republicani și monarhiști. În totul, armata portugheză poate fi evaluată la 225.000 oameni.

***

De pe frontul rusec, comunicatul german anunță următoarele:

Atacuri rusești contra avantposturile germane — n'au avut niciun succes. Un aeroplan german a bombardat în noaptea de 8 Martie garile de pe linia, ce duce spre Minsk, și trupele dușmane din Mir.

Șeful Statului major.

Comunicatele rusești dela 7 și 8 Martie anunță că artileria germană a bombardat intens regiunea la sud-est de Dahlen, locul a fost condus de 5 aeroplane germane.

În regiunea Dunaburg durează lupte vii de granate și mine. În regiunea Riga artileria rusă a redus la tăcere artileria germană. La sud de linia ferată de la Poneviez am respins pe germani și am câștigat ceva teren. La nord de Boian am distrus un post german.

— »Riets« anunță că conlucrarea între guvernul rus și Duma întâmpină mari greutăți. În Duma țierbe ca un cazan. Ziarul mai anunță demisia ministrului de interne C. Stov. Blocul parlamentar rus într-o rezoluție adoptată spune că locul unui regim politic străin de popor, a dezordinei și neglijenței, trebuie de inaugurat o politică care să se bucure de încrederea poporului întemeiată pe autoritatea Dumei și care va trebui să voteze legi.

Rezistența guvernului contra majorității par-

lamentului, — aduce guvernul rus într-o grea răspundere. De aceea blocul refuză bugetul.

În numele socialiștilor, deputatul Skobelev, a motivat astfel de ce nu votează bugetul: Rusia la o continuare a războiului merge spre faliment și descompunere economică. În ultimele luni se manifestă în imperiu o mare dorință de pace. Un război până la sfârșit înseamnă un război fără sfârșit.

***

De pe frontul balcanic vin următoarele știri:

Essad Pașa va pleca curând iară în Albania, pentru a lua comanda trupelor albaneze din Valona.

— Familia regală Muntenegreană s'a stabilit la Boideaux.

— Trupele bulgare cari au petrecut un concediu mai lung, la Sofia și în alte orașe — au plecat ieri iară spre front.

— Ententa lucrează mereu contra guvernului grec. Așa poliția a descoperit un complot, după care se urmărea rechemarea la putere a lui Venizelos.

LUPTELE DIN APUS

— Fortul Vaux luat cu asalt. — Germanii își croiesc drumul spre centrul cetății Verdun. — Un nou câștig de teren de 4 kilometri. — Aeroplane germane doboară cele franceze. — Francezii au bombardat cetatea Metz. — Contra criticei violente a lui Clemenceau. —

Comunicatul german dela 9 Martie anunță:

Acțiunea de artilerie de ambele părți a devenit din cele mai intense. Francezii au câștigat în partea de vest a tranșei dela ferma Maison de Champagne, în care s'au dat ieri lupte de granate. La vest de Meuse, trupele noastre sînt ocupate cu curățirea pădurii corbilor de restul de cuiburi franceze. La răsărit de acest riu, pentru prescurtarea legăturii între poziția noastră la sud de Douaumont cu liniile din Voevre, am luat satul și fortul panșerat Vaux și un șir întreg de fortificații învecinate ale francezilor, printr'un strălucit atac de noapte întreprins de regimentele 6 și 11 de rezerva din Posen sub comanda generalului de infanterie Guretzki Cönnitz — după o temeinică pregătire artileristică. Într'un mare număr de lupte aeriene în regiunea Verdun, aviatorii noștri au ieșit biruitori. Cu siguranță au fost doborîți trei aeroplane dușmane. Toate aeroplanele noastre s'au întors, mai mulți din conducătorii lor viteji sînt răniți.

Trupe dușmane în localitățile la vest și la sud de Verdun au fost bombardate cu prisosință.

Prin atacul unei escadre de aeroplane franceze asupra cetății germane Metz au fost omorîte două persoane civile, și mai multe clădiri particulare au suferit stricăciuni. În lupta aeriană, aeroplanul conducătorului escadreii a fost doborît, aviatorul francez a fost prins, însoțitorul lui e mort.

Șeful Statului major.

— Din comunicatul de mai sus, reieșă că cercul de forturi ale cetății Verdun, a fost din nou străpuns într'un punct important. Prin luarea cu asalt al fortului Vaux și întăriturilor din jur, situat la sud de fortul Douaumont, germanii au înaintat cu încă patru kilometri spre centrul cetății Verdun.

— După știrile ziarelor elvețiene, localitatea Clermont, situată la vest de cetatea Verdun a fost evacuată de populația civilă.

— La Paris neliniștea și îngrijorarea crește mereu, de când germanii au strîns cercul lor de foc în jur de Verdun. Toate zărele de lupte pa-

nei renunțări la Verdun. În parlament sînt iminente scene furtunoase, de oarece după indicațiile presei, Clemenceau proiectează să dea o lovitură de grație guvernului Briand, atât de urit de dînsul.

— Gustave Herve atacă violent pe Clemenceau, fiindcă acesta răspîndește părerea că artileria franceză e absolut inferioară, prin care lucru se demoralizează soldații Franței. Clemenceau vrea să se lăture de la putere pe Poincaré și Briand, de aceea atacă mereu guvernul și răspîndește panica. Clemenceau cu tot patriotismul lui, răgubeste mult țării, și trebuie ferecat. Conducătorii primei republici par fi dus la ghilotină.

— În »Le Journal« se exprimă senatorul Humoert în mod foarte elogios despre pilduitoarea conlucrare a tuturor luptătorilor germani, dela șeful suprem pînă la cel mai june canonier. Aceasta stînsa atășare e secretul biruinței ostrei germane.

— Ziarul ententist »Telegraaf« din Amsterdam a răspîndit știrea falsă că în Colonia au izbucnit revolte din cauza pergerilor mari germane la Verdun, ca au fost așezate tunuri în stradă pentru a potoli mulțimea germană revoltată. Știrea asta falsă vîdește cum se caută a se impresiona opinia publică din Franța, Anglia și statele neutrale asupra stărei de spirit din Germania.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Lupte de artilerie la Col di Lana și San Michele. -- Ministrul de război italian demisionează? -- Studiul crizei guvernului italian.* —

Comunicatul lui Höfer dela 9 Martie anunță următoarele de pe frontul italian:

Pe frontul de sud-vest, luptele sînt mereu reduse din cauza vremei rele.

Numai în regiunile Col di Lana și San Michele s'au produs er. lupte de artilerie mai vii.

Höfer, mareșal locot.

— Criza de guvern în Italia urmează. Regele Italiei s'a întors de pe frontul de luptă și a primit pe miniștrii Salandra, Sonnino și pe ministrul de război Zupelli. Se vorbește de demisia acestui din urmă. Ziarele »Popolo d'Italia« și »Avanti« discută deja chestia cine va fi urmasul lui Salandra.

»Messagero« spune că guvernul Salandra a obținut încă un vot de încredere din partea Camerei — dar asta nu grație istețimii sale, ci fiindcă majoritatea Camerei în această oră gravă a vrut să evite o criză.

— Ziarul »Italia« crede că generalul Alfieri va fi succesorul actualului ministru de război italian, Zupelli. Acesta din urmă se retrage fiindcă a avut un conflict cu generalisimul Cadorna.

TURCIA și DUSMANII EI

— *Comunicatul turc n-are nimic de anunțat. -- Retragerea guvernului persan.* —

Comunicatul turc cel mai nou anunță că știrile spsrite de pe diferite fronturi arată că nu s'a produs o schimbare a situației.

— Din Teheran se anunță că șahul Persiei a primit demisia guvernului Fermanferma. Sipahdaz, fost ministru în guvernul demisionat, un partizan al Rusiei și Angliei — a fost însărcinat cu constituirea noului guvern.

Știrile zilei

IN CEASUL DE APOI

E'n flacări toată trăinicia Firii

Și secolele din Eternitate,

De strigatele de goarnă, vin chemate,

În sus, spre treptele Dumnezirii.

Se sguđuie amestecul clădirii

Intregii Lumi. Din bolți întunecate,

Vin sulletele toate, re'ntrupate,

Și trec în sbor spre tronul mîntuirii.

Născutul din Iosif teslarul, ține

În mîna cumpăna de Rău și Bine...

Și-i rîndul lui Satan. În neclintire

Balanța sta: Satan spre Crist zîmbește;

Iar Dumnezeu, cu brațu 'ntîns, rostește:

»Pe acesta... îl scutesc de cîntărire.«

MIHAI CODREANU.

Miniștri ungari la Viena

Ministrul de finanțe ungar, Teleszki a sosit ieri la Viena, și a conferat cu ministrul de finanțe austriac, cavalerul de Leth. D-sa va mai sta la Viena pentru a urma tratativele în chestiile de ordin financiar.

Ministrul de comerț ungar baronul Harkany și cel de agricultură, baronul Ghilany, terminînd la Viena conferințele economice s'au întors azi dimineața cu secretarii lor de stat la Budapesta.

Criza dela ziarul »Universul«

Din București ni se scrie:

Un conflict care va avea ca urmare un nou proces s'a ivit între d. general Crăiniceanu sechestrul judiciar al ziarului »Universul« și d. Dumitrescu-Câmpina fostul arendaș al acestui ziar.

D. Dumitrescu-Câmpina când justiția a numit sechestrul judiciar, a retras o parte din materialele prime necesare scoaterii gazetei, susținînd că sînt proprietatea sa.

D. general Crăiniceanu avînd nevoie pentru scoaterea gazetei de aceste materiale, le-a cerut d-lui Câmpina, și acesta le-a refuzat.

Eri d. general Crăiniceanu a făcut somatie prin portarei d-lui Câmpina cerînd să-i se predea materialele, d-sa susținînd că materialele nu sînt proprietatea exclusivă a d-lui Câmpina și aparțin ziarului »Universul«.

De asemenea d. general Crăiniceanu l'a mai somat pe d. Câmpina să nu se mai amestece în conducerea ziarului »Universul«.

Dieta croată

A doua sesiune de război a Dietei croate a fost încheiată ieri. S'a hotărât în Dietă, între altele, ca din remunerațiile ce le primesc deputații croați să se scada câte 50 coroane lunar pentru ajutoarea invalizilor din Croația și pentru scopurile culturale patriotice.

Furnizor militar austriac osîndit la zece ani pușcărie

Tribunalul militar din Viena a condamnat pe fabricantul de încălțăminte din Pardubitz, Levit la 10 ani închisoa-

re și pe agenții Gmeyer la 4, iar pe Ellbogen la 3 ani, fiindcă dintr-o comandă de 50 000 bocanci, au furnizat autorităților militare 8000, din care cele 1500 acceptate de comanda militară, aveau talpa de carton.

Înundații în comitatul Vas

Din Sopron se anunță: În urma numeroaselor ploii torențiale, râurile din comitatul Vas au ieșit din albie. Din multe localități se anunță revărsări de ape. Cele mai multe stricăciuni a produs râul Rába. Trei comune au fost inundate și peste 200 jugere de pământ stau sub apă.

Plecarea principesei de Wied la Curtea de Argeș

Din București se telegrafiază:

Principesa Luisa de Wied care n'a mai putut lua parte la înmormîntarea reginei Elisabeta din cauza marelui intăzieri cu care a sosit în România, a ținut ca înainte de a părăsi țara, să viziteze mormintele regelui Carol și reginei Elisabeta dela Curtea de Argeș.

În acest scop principesa Luisa de Wied împreună cu principesa Elisabeta a României, au plecat cu un tren special dela Cotroceni la Curtea de Argeș.

Cele două principese au fost însoțite de mai multe doamne de onoare precum și de d-l general Baranga, aghiotantul regelui.

Principesa Luisa de Wied va mai rămâne în țară câteva zile.

Ea a depus pe mormîntul foștilor Suverani, o splendidă coroană de flori naturale.

Reprezentanții statelor nordice la regele Danemarcei

Din Copenhaga se anunță: Prim ministrii și miniștrii de externe ai Norvegiei și Suediei au sosit aci pentru a confera cu miniștrii danezi. După sosirea lor, ei au fost primiți în audiență de regele Danemarcei.

»Speranța«, banca populară, ca însoțire în Ciuchici

(com. Caraș-Severin), în 15 Februarie 1916 și-a ținut adunarea generală pentru anul de gestiune 1915. Directorul însoțirii mult iubitul nostru părinte Emanuil Ciuleiu ne-a explicat pe înțelesul tuturor bilanțul încheiat cu un rezultat, ce a întrecut toate așteptările.

Capitalul însoțirii din cvotele membrilor face deja 14,083 cor. 58 fil., iar fondul de rezervă s'a urcat la considerabila suma de 1638 cor. 63 fil. Depunerile oamenilor noștri exclusiv țărani, — drept dovadă de marea încredere față de conducerea tovarășiei, s'au urcat la 33.425 cor. 77 fil. Din profitul curat de 1638 cor. 13 fil. la fondul de rezervă s'au adăugat 810 cor., iar restul s'a folosit în dividendele partașilor și pentru scopuri de interes public.

În decursul anului s'a cumpărat o mașină de secerat sistem nou, iar de curînd s'a procurat un cântar de vite, prin ce s'a umplut un gol bine simțit între poporeni noștri. Sînt tot atâtea fapte, pentru cari mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a dat un conducător atât de vrednic.

Un ciuchiclian

Groznică sinucidere a unei mame

Din Viena se anunță: Soția directorului fabricii de piele Gerlach, d-na Elisabeta Ullrich

tate de 40 ani s'a plimbat ei cu doua surori și cu doi copii ai ei pe cheul canalului dumărean. Decedata, d-na Urff, lasă copiii ei în mijlocul drumului, și se arunca în Canal. La strigătul copiilor, marinarul unui șlep porni cu o barcă, la locul catastrofei. Dinsul reuși să scoată din apă pe d-na Urff, dar aceasta era deja încartă.

Dinsa era mamă a opt copii, și s'a sinucis într'un moment de nebunie.

1146 mărci postale noi

au fost puse în circulație, în toată lumea, dela izbucnirea războiului.

A născut patru copii

În localitatea Vitis, soția poștasului Wicek a născut de odată patru copii. Mama și odraslele sunt sănătoase.

Dela inmormintarea unei Regina

D. profesor Iorga publică următoarele impresionante note în »Universul«:

Regina Elisabeta nu s'a stins într'o mare odă de regal lux, așa cum își inchipuie lumea ca moracești bieți oameni împovărați, necăjiți și batjocuriți, îndată după complimentele servile ce li se fac, cari sînt regii și țevărășele indoielilor și suferințelor lor, reginele. În dósul Palatului Regal, un timp parăsit și unde, de câteva luni, Regina-văduvă adusese puținică viața singuratecă în lumea deasă a umbrelor trecutului, s'au făcut după dorința Ei, câteva miansarde nouă pentru bătrana calugărie a celei ce fusese Doamnă. O bibliotecă, o sală de lumină pentru pictură, un geam deschis asupra stelelor și o cameruță de odihnă, care, sus, deasupra copacilor unei ai micii grădini, căuta azvzurat și liber. Acolo și-a dat sufletul Elisabeta a României, mai aproape parca de acei cari, nevăzuți, locuiau cu Dinsa.

Acuma e liniștită, — pentru întâia oară de când s'a alecută lumea Ei care s'a desfiut între sufletal, necunoscut nouă, și această țărină erl' încă așa de torturată, Albă lăta, cu odinna ochilor supă bolta frunții care, nu mai comprimă jocurile și luptele unei cugetări toldăuna vii, e pace în această liguă alba, în părul alb, în tot creșt alb de care a voit să fie încunjurată și acolo jos unde se va duce, Numai buzele sînt chinse, invipetite, marturie a ultimei dureri și simbol al unei vieți în care prin durere a fost cucerita poezia caldă ca și seninătatea filosofică.

Preoții, dintre ai Sai, de cari a rămas așa de mult legată și indisțăabil legată prin lege, îi spun cuvintele de acasă, în care i s'a destepat sufletul, în care i s'a alintat copilăria, în care viața Ei de familie a vorbit, limba inimii și a erței Sale. Ea sună aspru, scândat, fără emoție. E limba și Ei și nu e limba Ei.

Protestanta, avea o simțire catolică, plină de un filosofic misticism; religia ei era o religie de iubire, de veșnică împărțășire sentimentală cu o divinitate al cărei zămbet e lumina din care trăim. Acești doi domni în haine negre cari vorbesc cam monoton și lung, ca pentru o afirmație națională mai mult decăt ca pentru un act de pietate umană, au limba rațiunii și tonul energiei cuceritoare. La Ea însă graiul era înainte de toate un ton, o muzică, și acesta nu e tonul Ei.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Ultima oră

Noui lupte în Mesopotamia

Rotterdam, 10 Martie. — Din Londra se anunță în mod oficial despre noile lupte din Mesopotamia. Generalul Aylmer a înaintat la 6 Martie pe malul drept al Tigrului, și a ajuns până la Essin, care e la șase mii de departe de Kut-el-Amara. A atacat pozițiile turcești, dar n'a reușit să le ocupe. Aylmer amintește, că turcii au avut mari pierderi, cele engleze nu sunt mari.

Comunicatul oficial al englezilor recunoaște deci indirect că generalul Aylmer a făcut o nouă încercare cu trupele lui ca să scape de împrejurare armata engleza a generalului Thowsend. S'a apropiat la șapte klm. de Kut-el-Amara, unde însă a fost respins de turci.

Aeroplane germane bombardează din nou Salonicul

Geneva, 10 Martie. — Ziarul »Le Journal« ală din Salonic: Trei aeroplane dușmane au zburat deasupra lagărului militar din Salonic, aruncând bombe. Despre pagubile cauzate nu pomenește nimic ziarul francez.

Poșta redacției

D-lui dr. C. M. Lugos. — Și noi ne-am amuzat citind răspunsul din »Românul« la răspunsul ce vi l'am adresat. În acest loc, săptămăna trecută. Sînt adrebili de mui de la »Românul«! Curat vorba aceea: Fura și injură! Dapa ce ne-au șterpelit luni de zile celeste întregi din materialul nostru redacțional, — acum cînd li se atrage atenția, să fie mai băgători de seamă, căci toată lumea vede apăsător în necorectă — și de vîl imperioasă — în mîșca pe căduță ei ocoles chestia. D-ta îi întrebă de ce se folosește de mîșca alăuna — și ei în loc să răspundă precis — te întrebă, de unde îi procură gazetetele pe cari ei nu le au. S'o lovi, nu s'o lovi, n'a ț'o ținta că ț'am dres-o.

Cei dela »Românul« atrăna că din ziarul nostru n'au scos și nu scot nimic, ei numai din ziazele neștești și unțurești. D-ta ne rogi acum să-i întrebăm cum se face că textul și titlurile informațiilor lor, sînt exact același cari au aparut cu o zi înainte în »Foaia Poporului Român«.

Nu o faceți, fiindcă e discuție zadarnică. Ni-i nu putem folosi bogatul material ce ni l'ati trimis ca să țintuim apucăturile »Românului« pe două coloane, ca să dovedim până la evidentă... șterpilitura... În vremile de acum, nu te poți ocupa prea mult cu așa o chestie.

Puteți însă fi sigur, că și fără aceste dovezi, publicul care citește și foaia noastră și »Românul« s'a putut convinge — cine fură și injură. Că i-a usturat rău pe confrății din Arad, răspunsul nostru — era lucră de sine înțeles. Nici o dată chelului despre chelie să nu-i povestesti vre-o istorie. Că domni dela »Românul« fac pe grozavii — și spun că au vor să intre în polemică cu noi — treaba lor. N'au umărit aici noi prin răspunsul ce vi l'am adresat, — o polemică cu »Românul«. Ei cred că fac mare efect cu fudulia și îngănfarea lor de barba. Când colo mai mult își strica. Dovada e călăuce nil comunicați Dv. despre marele presedinte provocat în cercurile românilor și catolici din Lugos; articolul prim pîn de perfiditate în adresa feribului episcop Vasile Hossu, la moartea lui.

Și din alte locuri am primit scrisori, în care se exprima indignarea pentru felul cinic cum s'a apreciat în »Românul« personalitatea marelui arhieru.

O mediocritate a fost pusă să judece perso-

nalitatea și opera pozitivă a Episcopului Gherlei și a ținut să accentueze că se face o mare cinste Episcopului, că se vorbește de dînsul într'un articol prim din »Românul«. Ce impietate!

Au uitat de sigur cei dela »Românul« — că omul sfințește locul — și nu locul pe om... ghez pîn acțiuni în contradicere cu neutralitate,

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu.
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Se caută o femeie

cu puțină zestre pentru un oficiant cu drept de pensie, din com. Arad ori al Bihărei. Ofertele să se adreseze sub deviza »Văduvul«, la administrația foii noastre.

A apărut

Lămuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți:

I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșura despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținător a fost înolat. Se arată cu deamănuntul care familie are drept să ceară ajutor și cât li se poate da după lege. În fiecare comitat ajutoarele se schimbă. Se relevă cât ajutor se dă în comitatele românești.

II. Ingrijirea invalizilor și a familiilor acestora.

În acest capitol se spune, pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofiterii cari au devenit ologi, ciungi, etc., în decursul împlinirii datoriilor lor militare. Se arată cu cifre cât ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III. Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți.

Sub acest titlu se publică cu deamănuntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, speșele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind și într'un articol separat unde se arată competențele luiare ale văduvelor și orfanilor ramași de ofiterii, cadetii și ștegarii căzuți în războiu, și speșele de educațiune a copiilor ramași fără tată.

Broșura aceasta este unica în felul său. În toată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri înțeleghătoare.

Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate căpăta dela

Administrația ziarului

»Foaia Poporului Român«

BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36